

Шалухіна Вікторія Вікторівна,
здобувач,
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова
Ляшенко Владислав Миколайович,
здобувач,
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова
Черкаський Григорій Ігорович,
здобувач,
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова
Ващиленко Артем Миколайович,
здобувач,
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова
Сумара Артем Олександрович,
здобувач,
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова

Shalukhina Victoriya,
Postgraduate Student, Admiral Makarov
National Shipbuilding University,
<https://orcid.org/0000-0001-5553-0015>
Lyashenko Vladyslav,
Postgraduate Student, Admiral Makarov
National Shipbuilding University,
<https://orcid.org/0000-0003-3706-7068>
Cherkaskyi Hryhorii,
Postgraduate Student, Admiral Makarov
National Shipbuilding University,
<https://orcid.org/0000-0002-0575-6793>
Vashylenko Artem,
Postgraduate Student, Admiral Makarov
National Shipbuilding University,
<https://orcid.org/0009-0002-3501-9222>
Sumara Artem,
Postgraduate Student, Admiral Makarov
National Shipbuilding University,
<https://orcid.org/0009-0001-0279-8664>

**ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ НА МАКРО-, МЕЗО- ТА МІКРОРІВНЯХ В
УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ**
**FORMATION OF INNOVATION POTENTIAL AT THE MACRO-, MESO- AND MICROLEVELS UNDER
THE CONDITIONS OF DIGITALIZATION**

Шалухіна В. В., Ляшенко В. М., Черкаський Г. І.,
Ващиленко А. М., Сумара А. О. Формування
інноваційного потенціалу на макро-, мезо- та
мікрорівнях в умовах цифровізації. *Український
журнал прикладної економіки та техніки*.
2023. Том 8. № 1. С. 41 – 46.

Shalukhina V., Lyashenko V., Cherkaskyi H.,
Vashylenko A., Sumara A. Formation of innovation
potential at the macro-, meso- and microlevels
under the conditions of digitalization. *Ukrainian
Journal of Applied Economics and Technology*.
2023. Volume 8. № 1, pp. 41 – 46.

В умовах воєнного стану та повоєнного відновлення територій важливим є забезпечення формування інноваційного потенціалу, що слугуватиме їх рушійною силою віднови та становлення. Важливим при формуванні інноваційного потенціалу на макро-, мезо- та мікрорівнях є обов'язкове врахування сучасних тенденцій та викликів цифрової трансформації. Інноваційний потенціал в умовах цифровізації відіграє ключову роль в процесі повоєнного відновлення як окремої території, так і країни в цілому. Саме тому здійснення процесу формування інноваційного потенціалу на макро-, мезо- та мікрорівнях в умовах цифровізації є досить актуальним та своєчасним.

Метою статті є процес формування інноваційного потенціалу на макро-, мезо- та мікрорівнях в умовах цифровізації.

Здійснено процес формування інноваційного потенціалу на макро-, мезо- та мікрорівнях в умовах цифровізації. Проведено взаємозв'язок складових потенціалу підприємства та його взаємодія із зовнішнім середовищем. Визначено фактори впливу на процеси модернізації підприємств в контексті інноваційно-цифровізаційних тенденцій, сформовано базові складові цифрової економіки. Визначено перелік необхідних дій для успішної цифровізації на мезо- та мікрорівнях. Сформовано стратегічні пріоритети цифрової трансформації на макро-, мезо- та мікрорівнях та економіці. Доведено, що важливим при формуванні інноваційного потенціалу є врахування його складових зовнішнього (управлінського, експортного, науково-дослідного) та внутрішнього середовища (маркетингового, виробничого, інформаційного, інтелектуального, логістичного та фінансово-кредитного). Визначено, що фактори впливу на процеси модернізації підприємств в контексті інноваційно-цифровізаційних тенденцій поділяються на зовнішні та внутрішні. Розкрито, що основними складовими цифрової економіки є інфраструктура, цифрові ділові операції та електронна комерція. Визначено, що відповідний активний розвиток складових цифрової економіки сьогодні спостерігається у суспільстві. Доведено, що основними елементами інновацій сучасної цифрової інфраструктури є: технологічні, інформаційні, комунікаційні та технічні. Відповідні елементи дозволяють повністю розкрити та впровадити інновації з використанням цифрової інфраструктури.

Ключові слова: цифровізація, цифрова економіка, інноваційний потенціал, мікро-, мезо-, макрорівень.

© Шалухіна Вікторія Вікторівна, Ляшенко Владислав Миколайович, Черкаський Григорій Ігорович,
Ващиленко Артем Миколайович, Сумара Артем Олександрович, 2023

Under the conditions of martial law and post-war reconstruction of territories, it is important to ensure the formation of innovative potential, which will serve as a driving force for their recovery and development. The mandatory consideration of modern trends and challenges of digital transformation is important in the formation of innovative potential at the macro-, meso- and microlevels. Innovative potential under the conditions of digitalization plays a key role in the process of post-war recovery of both a separate territory and the country. That is why the implementation of the process forming innovative potential at the macro-, meso and microlevels under the conditions of digitalization is quite relevant and timely.

The purpose of the article is the process of formation of innovative potential at the macro-, meso- and microlevels under the conditions of digitalization.

The process of forming innovative potential at the macro-, meso- and microlevels under the conditions of digitalization has been carried out. The relations of the components of the enterprise's potential and its interaction with the external environment was carried out. Factors influencing the modernization processes of enterprises in the context of innovation and digitization trends are determined. The basic components of the digital economy have been formed. The list of necessary actions for successful digitization at the meso- and microlevels has been determined. The strategic priorities of digital transformation at the macro-, meso- and micro levels and the economy have been formed. It has been proven that it is important to consider the components of the external (management, export, research) and internal environment (marketing, production, information, intellectual, logistic, financial and credit) in the formation of innovative potential. It was determined that the factors influencing the modernization processes of enterprises in the context of innovation and digitization trends are divided into external and internal. It was revealed that the main components of the digital economy are infrastructure, digital business operations and e-commerce. It was determined that the corresponding active development of the components of the digital economy is observed in society today. It has been proven that the main elements of modern digital infrastructure innovations are technological, informational, communication and technical. The right elements allow to unlock and innovate fully using digital infrastructure.

Keywords: digitalization, digital economy, innovation potential, micro-, meso-, macrolevel.

Вступ

В умовах воєнного стану та повоєнного відновлення територій важливим є забезпечення формування інноваційного потенціалу, що слугуватиме їх рушійною силою віднови та становлення. Важливим при формуванні інноваційного потенціалу на макро-, мезо- та мікрорівнях є обов'язкове врахування сучасних тенденцій та викликів цифрової трансформації. Інноваційний потенціал в умовах цифровізації відіграє ключову роль в процесі повоєнного відновлення як окремої території, так і країни в цілому. Саме тому, здійснення процесу формування інноваційного потенціалу на макро-, мезо- та мікрорівнях в умовах цифровізації є досить актуальним та своєчасним.

Питання формування інноваційного потенціалу на макро-, мезо- та мікрорівнях попередньо досліджували відомі учені, зокрема: Білик О.І., Іртищева І.О., Крамаренко І.С., Стегней М.І., Стройко Т.В., Подольчак Н.Ю., Левицька Я.В., Юрченко О.А. та ін. Однак сучасні умови та розширення використання цифрових технологій в суспільстві приводять до трансформаційних процесів. Саме тому формування інноваційного потенціалу на макро-, мезо- та мікрорівнях в умовах цифровізації є досить актуальним.

Визначення мети та цілей дослідження

Метою статті є процес формування інноваційного потенціалу на макро-, мезо- та мікрорівнях в умовах цифровізації.

Виклад основного матеріалу дослідження

Ханін С.Г. та Дергалюк М.О. зазначають, що «детермінуючим чинником забезпечення розвитку регіону виступає наявний інтелектуальний капітал та інноваційний потенціал, а також результативний організаційно-економічний механізм їх активізації та використання в умовах цифровізації економічних процесів. Консолідація інтелекту та інновацій у економічних системах створює нові, нестандартні та конкурентні рішення, які за допомогою цифровізації економіки забезпечують стійкість розвитку економічних систем різних рівнів, у тому числі й регіональної економічної системи» [1, с. 170].

Саме тому формування інноваційного потенціалу на засадах цифровізації дозволить забезпечити стабільне повоєнне відновлення як на мікро-, так і на макрорівнях. Відповідні переваги формування інноваційного потенціалу для мікро-, мезо-, макрорівнях передбачає значна частина науковців.

Інноваційний потенціал можна розглядати з точки зору здатності випускати/продувати інновації на засадах неперервної, цілеспрямованої, професійної, клієнтоорієнтованої діяльності, що базується на застосуванні прогресивних знань, генерації та реалізації найбільш життєздатних ідей, їх комерціалізації, що зумовлює необхідність ефективної взаємодії із зовнішнім середовищем та системного функціонування всіх складових потенціалу підприємства (рис. 1) [2, с. 66]. Отже, генерація інновацій та застосування прогресивних ідей дозволить сформувати конкурентоспроможний інноваційний потенціал на мікро-, мезо-, макрорівнях.

Формування інноваційного потенціалу повинно відбуватися безперервно з урахуванням наявних можливостей. Важливим при формуванні інноваційного потенціалу є врахування його складових зовнішнього (управлінського, експортного, науково-дослідного) та внутрішнього середовища (маркетингового, виробничого, інформаційного, інтелектуального, логістичного та фінансово-кредитного). Відповідне врахування складових забезпечить якісне формування інноваційного потенціалу.

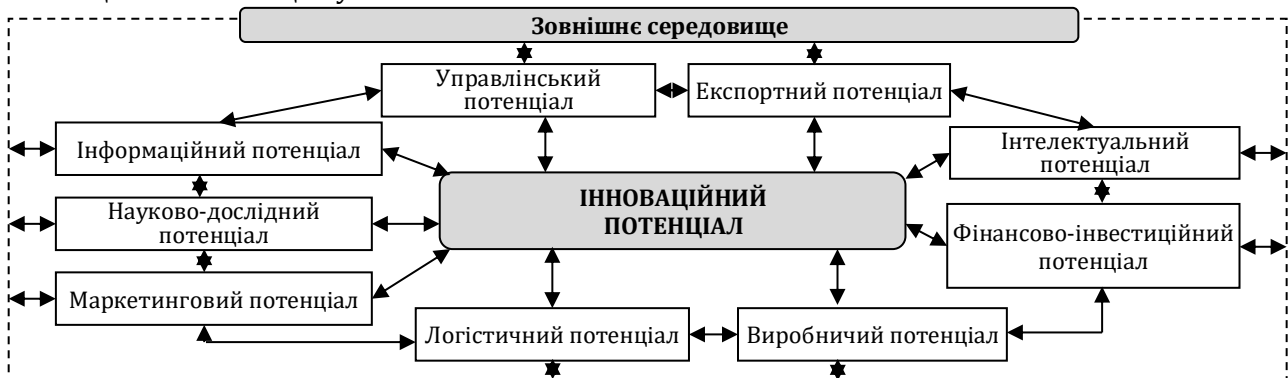

Рис. 1. Взаємозв'язок складових потенціалу підприємства та його взаємодія із зовнішнім середовищем

Джерело: побудовано авторами за [5, с. 76].

На процеси формування інноваційного потенціалу в умовах цифровізації регіональних економічних систем впливає ряд факторів (рис. 2) [3; 4].

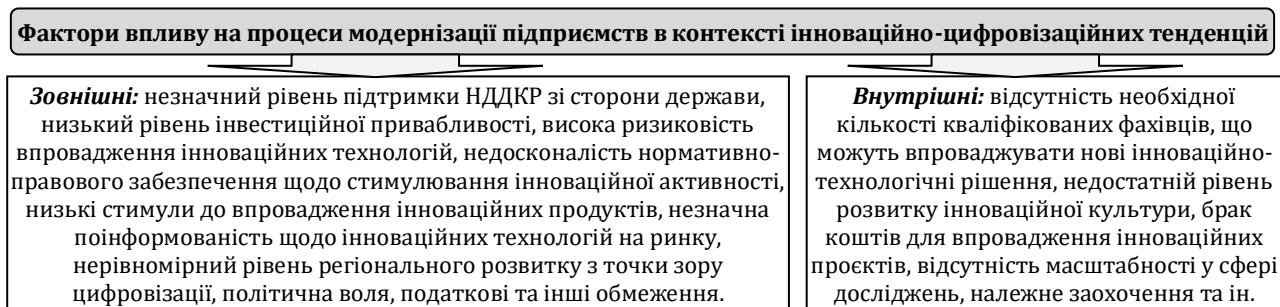

Рис. 2. Фактори впливу на процеси модернізації підприємств в контексті інноваційно-цифровізаційних тенденцій

Джерело: [3; 4].

Фактори впливу на процеси модернізації підприємств в контексті інноваційно-цифровізаційних тенденцій поділяються на зовнішні та внутрішні.

Відповідні фактори визначають темп впровадження інновацій, а також процесів модернізації. Саме тому на зовнішні фактори не можливо вплинути, а внутрішні фактори підлягають змінам та можливостям коригування. Відповідно внутрішні фактори впливу дозволяють забезпечити процеси модернізації на мезо- та мікрорівнях в контексті інноваційно-цифровізаційних тенденцій.

Інноваційний потенціал підприємства характеризується як наявність взаємопов'язаних у соціально-економічних формах ресурсів підприємства, що сприяють можливостям підприємства під дією зовнішніх і внутрішніх чинників створювати та впроваджувати продуктивні, технологічні, організаційні або маркетингові інновації з метою досягнення інноваційних стратегічних змін, підвищення економічної ефективності та конкурентоспроможності підприємства [6]. Зовнішні та внутрішні чинники є стимулами для впровадження інновацій, що забезпечать підвищення ефективності та конкурентоспроможності.

Для забезпечення ефективного розвитку промислового підприємства слід повною мірою реалізовувати інноваційний потенціал з урахуванням глобальних тенденцій розвитку сучасних технологій виробництва. Рівень інноваційного потенціалу промислового підприємства є умовою його розвитку на інноваційних засадах. Інноваційний потенціал промислових підприємств містить певні складові, які визначають стан його розвитку та можливість досягнення бажаних цілей. Деякі науковці аналізують такі основні складові інноваційного потенціалу: фінансова, мотиваційна, інформаційно-комунікаційна, цифрова, науково-дослідна, техніко-технологічна, кадрова, інтелектуальна та ринкова [7].

При формуванні інноваційного потенціалу обов'язково враховують сучасні глобальні тенденції та детермінанти розвитку. Це дозволяє підвищити рівень визначення стратегічних векторів формування інноваційного потенціалу. Як вже зазначалося, серед глобальних трендів розвитку є процес цифровізації, що забезпечує формування інноваційного потенціалу на засадах використання та впровадження інформаційних технологій.

Використання цифрових технологій, інновацій у виробництві та економіці для забезпечення модернізації сучасної промисловості є одним з актуальних завдань стратегічного розвитку держави. Розробка і впровадження інтелектуальних інформаційних систем, проектування аналітичних платформ для прийняття управлінських рішень, застосування інформаційно-комунікаційних технологій передачі та обробки даних, Big Data, «туманні обчислення» (Fog-технології), технології Інтернету речей (Internet of Things, IoT), управління даними, застосування корпоративних інформаційних систем для управління ресурсами підприємства є основними завданнями розвитку і модернізації української промисловості. На сьогодні використання цифрових технологій призводить до трансформації відносин між учасниками економічної діяльності в таких галузях, як промисловість, енергетика, будівництво, банківська справа, транспорт, роздрібна торгівля, освіта, охорона здоров'я, ЗМІ, безпека та ін. [6].

Відповідно впровадження цифрових технологій дозволить підвищити рівень конкурентоспроможності не тільки на мікрорівні, а ще й на макрорівні. Сьогодні фактично в економіці відбулися процеси цифрової трансформації, і вона стала цифровою. Базові складові цифрової економіки наведено на рис. 3. Основними складовими цифрової економіки є інфраструктура, цифрові ділові операції та електронна комерція. Відпо-

Рис. 3. Базові складові цифрової економіки

Джерело: [6].

відний активний розвиток складових цифрової економіки сьогодні спостерігається у суспільстві.

Цифрове поле сьогодення, побудоване на відкритій науці, відкритому доступі й е-сервісах поступово змінює природні закони, а віртуальний простір, що стає реальним чинником суспільних відносин, переформатовує традиційні уявлення про способи й механізми зберігання, обігу і захисту інформації, забезпечує більш високий рівень цифровізації галузей економіки, надає доступ громадян, вчених, промисловців до передових знань, цифрових технологій та інфраструктур, зменшує цифровий та технологічний розрив з іншими країнами [8, с. 168].

Необхідно зауважити, що сьогодні створення та впровадження інновацій не можливо без використання цифрових технологій, вони забезпечують швидкість, прозорість, доступність використання знань.

Цифрові технології відкривають виняткові можливості для розвитку української економіки та підвищення якості життя громадян. Швидкі та глибинні наслідки від переходу на «цифру» будуть можливими лише тоді, коли цифрова трансформація стане основою життєдіяльності українського суспільства, бізнесу та державних установ, ключовою аджендою на шляху до процвітання, стане основою добробуту України. Цифровізацію варто розглядати як інструмент, а не як самоціль [9]. Необхідно погодитися, що цифрові інструменти сьогодні виступають базою для процвітання та основою добробуту суспільства.

Ефективне впровадження цифрових технологій потребує зміни підходів до управління підприємством. Так, для досягнення найбільшого ефекту впровадження необхідно пройти через п'ять кроків трансформації, що впливають на звичні способи мислення та прийняття рішень як керівників різ-них рівнів, так і рядових співробітників, внаслідок чого формується нова організаційна культура [10, с. 103].

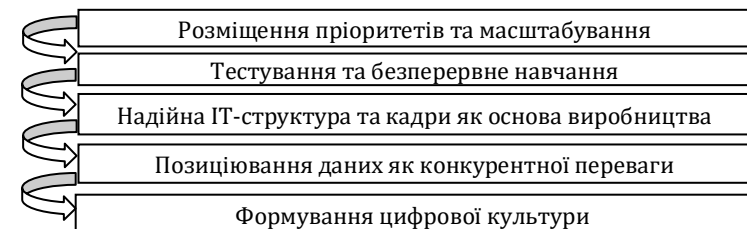

Рис. 4. Перелік необхідних дій для успішної цифровізації на мезо- та мікрорівнях

Джерело: [10, с. 103].

Перелік необхідних дій для успішної цифровізації на мезо- та мікрорівнях наведено на рис. 4.

Перелік необхідних дій для успішної цифровізації на мезо- та мікрорівнях враховує п'ять стадій: формування пріоритетів, тестування, ІТ-структура, відкриті дані, цифрова культура.

Інновації сучасної цифрової інфраструктури полягають у тому, що використовуються такі елементи, що відповідають вимогам конкурентоспроможності, в основі яких лежать нові підходи та концепції функціонування та розвитку бізнесу (табл. 1) [10, с. 104].

Таблиця 1. Інновації сучасної цифрової інфраструктури

Елементи	Характеристика
1. Технологічний	Оцифрування технологічного процесу, що відбувається на підприємстві.
2. Інформаційний	Включення всіх виробничих та управлінських бізнес-процесів у єдиний інформаційний простір: простежувати всі етапи виготовлення продукції, починаючи від вибору сировини та закінчуючи реалізацією виготовленої продукції.
3. Комунікаційний	Мета елемента – візуалізація інформації та мобільність.
4. Технічний	Мета елемента забезпечити безпеку та надійність, гнучкість, мобільність споживачеві інформації, підвищити якість та ефективність продукції, робіт, послуг.

Джерело: [10, с. 104].

Основними елементами інновацій сучасної цифрової інфраструктури є: технологічні, інформаційні, комунікаційні та технічні. Відповідні елементи дозволяють повністю розкрити та впровадити інновації з використанням цифрової інфраструктури.

Для того, щоб кожен крок трансформації приносив користь на макро-, мезо-, та мікрорівнях та економіці загалом, важливо правильно розставити стратегічні пріоритети (рис. 5) [10, с. 104].

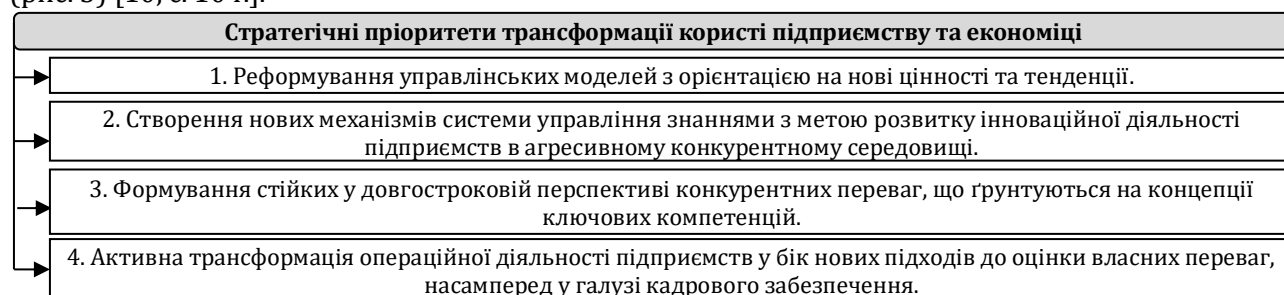

Рис. 5. Стратегічні пріоритети цифрової трансформації на макро-, мезо-, мікрорівнях та економіці з урахуванням інноваційного потенціалу

Джерело: [10, с. 104].

Відповідно стратегічними пріоритетами цифрової трансформації на макро-, мезо-, мікрорівнях та економіці є: реформування, формування нових концепцій та механізмів системи управління інноваційним потенціалом.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Здійснено процес формування інноваційного потенціалу на макро-, мезо- та мікро-рівнях в умовах цифровізації. Проведено взаємозв'язок складових потенціалу підприємства та його взаємодія із зовнішнім середовищем. Визначено фактори впливу на процеси модернізації підприємств в контексті інноваційно-цифровізаційних тенденцій. Сформовано базові складові цифрової економіки. Визначено перелік необхідних дій для успішної цифровізації на мезо- та мікрорівнях. Сформовано стратегічні пріоритети цифрової трансформації на макро-, мезо- та мікрорівнях та економіці.

Доведено, що важливим при формуванні інноваційного потенціалу є врахування його складових зовнішнього (управлінського, експортного, науково-дослідного) та внутрішнього середовища (маркетингового, виробничого, інформаційного, інтелектуального, логістичного та фінансово-кредитного). Визначено, що фактори впливу на процеси модернізації підприємств в контексті інноваційно-цифровізаційних тенденцій поділяються на зовнішні та внутрішні. Розкрито, що основними складовими цифрової економіки є інфраструктура, цифрові ділові операції та електронна комерція. Визначено, що відповідний активний розвиток складових цифрової економіки сьогодні спостерігається у суспільстві. Доведено, що основними елементами інновацій сучасної цифрової інфраструктури є: технологічні, інформаційні, комунікаційні та технічні. Відповідні елементи дозволяють повністю розкрити та впровадити інновації з використанням цифрової інфраструктури.

Список літератури

1. Ханін С. Г., Дергалюк М. О. Організаційно-економічні засади активізації детермінант інтелектуально-інноваційного розвитку регіонів в умовах цифровізації. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2021. № 4(28). С. 170–176. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2021-4\(28\)-170-176](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2021-4(28)-170-176)

2. Вовк О. М. Формування інноваційного потенціалу підприємств в умовах цифровізації регіональних економічних систем. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*. 2022. Вип. 3 (52). Том 21. С. 64–77. DOI: [https://doi.org/10.18524/2413-9998.2022.3\(52\).275784](https://doi.org/10.18524/2413-9998.2022.3(52).275784)
3. Ареф'єва О. В., Вовк О. М., Очеретяна С. М. Методичні засади діагностування результативності модернізації підприємств у контексті реалізації інноваційного потенціалу. *Вісник КНУТД. Серія: економічні науки*. 2020. № 4 (149). С. 8–16.
4. Залізник В. П., Сафонік Н. П., Кая А. С. Сучасні тенденції інноваційної діяльності підприємств України у міжнародному економічному просторі. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2021. № 4 (76). С. 183–189. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/76.183>
5. Шендерівська Л. П., Кваско А. В. Напрями розвитку інноваційного потенціалу підприємств. *Економічний простір*. 2021. № 166. С. 74–80.
6. Верба В. А., Новікова І. В. Методичні рекомендації з оцінки інноваційного потенціалу підприємства. *Проблеми науки*. 2003. № 4. С. 22–31.
7. Городнова Н. В., Пешкова А. А. Развитие теоретических основ оценки цифрового потенциала промышленного предприятия. *Дискуссия*. 2018. Вып. 90. С. 74–84.
8. Левицька Н. Використання цифрових технологій у праві. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 9. С. 165–169.
9. Цифрова адженда України – 2020 («Цифровий порядок денний» – 2020). Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. 2016. URL: <https://ucci.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf>
10. Котельникова Ю. М. Підвищення конкурентоспроможності підприємств в умовах цифровізації. *Innovation and Sustainability*. 2022. № 4. С. 101–108. DOI: <https://doi.org/10.31649/ins.2022.4.101.10>
11. Irtyshcheva I., Pavlenko O., Boiko Y., Stehnei M., Kramarenko I., Hryshyna N., Ishchenko O. Evaluation of efficiency of regional public governance in the context of achieving goals of sustainable development. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*. 2022. Vol. 44. Issue 4. pp. 497–505.
12. Vishnevskaya O., Irtyshcheva I., Kramarenko I., Popadynets N. The Influence of Globalization Processes on Forecasting the Activities of Market Entities. *Journal of Optimization in Industrial Engineering*. 2022. Vol. 15. Issue 1. Winter & Spring pp. 261–268.
13. Крамаренко І. С., Широков М. А., Нікон Д. Є., Білоус О. А. Роль інвестиційного потенціалу у контексті продовольчої безпеки. *Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. Серія: Економічні науки*. 2018. № 3. С. 433–444.
14. Іртишева І. О. Факторинг як напрям стратегічного розвитку фінансового забезпечення агропродовольчої сфери. *Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. Серія: Економічні науки*. 2011. № 8. С.16–21.

References

1. Khanin, S. H., and Derhaliuk, M. O. (2021). «Organizational and economic principles of activation of determinants of intellectual and innovative development of regions in conditions of digitalization». *Problemy i perspektivy ekonomiky ta upravlinnia*. no. 4(28), pp. 170–176. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2021-4\(28\)-170-176](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2021-4(28)-170-176)
2. Vovk, O. M. (2022). «Formation of innovative potential of enterprises in the conditions of digitalization of regional economic system». *Rynkova ekonomika: suchasna teoriia i praktyka upravlinnia*. Issue 3 (52). vol. 21, pp. 64–77. DOI: [https://doi.org/10.18524/2413-9998.2022.3\(52\).275784](https://doi.org/10.18524/2413-9998.2022.3(52).275784)
3. Aref'ieva, O. V., Vovk, O. M., and Ocheretiana, S. M. (2020). «Methodological principles of diagnosing the effectiveness of modernization of enterprises in the context of realization of innovative potential». *Visnyk KNUVD. Serii: ekonomichni nauky*. no. 4 (149), pp. 8–16.
4. Zalizniuk, V. P., Safonik, N. P., and Kaia, A. S. (2021). «Modern trends of innovative activity of Ukrainian enterprises in the international economic space». *Ekonomichnyj visnyk Dniprovs'koi politekhniki*. no. 4 (76), pp. 183–189. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/76.183>
5. Shenderivs'ka, L. P., and Kvasko, A. V. (2021). «Directions of development of innovative potential of enterprises». *Ekonomichnyj prostir*. no. 166, pp. 74–80.
6. Verba, V. A., and Novikova, I. V. (2003). «Methodological recommendations for evaluating the innovative potential of the enterprise». *Problemy nauky*. no. 4, pp. 22–31.
7. Horodnova, N. V., and Peshkova, A. A. (2018). «Development of the theoretical basis for assessing the digital potential of an industrial enterprise». *Dyskussiya*. Issue 90, pp. 74–84.
8. Levyts'ka, N. «Use of digital technologies in law». (2019). *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo*. no. 9, pp. 165–169.
9. Digital Agenda of Ukraine – 2020 ("Digital Agenda" – 2020). *Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine*. (2016). Available at: <https://ucci.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf>
10. Kotel'nykova, Yu. M. (2022). «Increasing the competitiveness of enterprises in the conditions of digitalization». *Innovation and Sustainability*. no. 4, pp. 101–108. DOI: <https://doi.org/10.31649/ins.2022.4.101.10>
11. Irtyshcheva, I., Pavlenko, O., Boiko, Y., Stehnei, M., Kramarenko, I., Hryshyna, N., and Ishchenko, O. (2022). «Evaluation of efficiency of regional public governance in the context of achieving goals of sustainable development». *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*. Vol. 44. Issue 4. pp. 497–505.
12. Vishnevskaya, O., Irtyshcheva, I., Kramarenko, I., and Popadynets, N. (2022). «The Influence of Globalization Processes on Forecasting the Activities of Market Entities». *Journal of Optimization in Industrial Engineering*. Vol. 15. Issue 1. Winter & Spring. pp. 261–268.
13. Kramarenko, I. S., Shyrokov, M. A., Nikon, D. Ye., and Bilous O. A. (2018). «The role of investment potential in the context of food security». *Visnyk KhNAU im. V.V. Dokuchaieva. Serii: Ekonomichni nauky*. No 3. pp. 433–444.
14. Irtyshcheva, I. O. (2011). «Factoring as a direction of strategic development of financial support of the agro-food sector». *Visnyk KhNAU im. V.V. Dokuchaieva. Serii: Ekonomichni nauky*. No 8. pp.16–21.

Стаття надійшла до редакції 07.01.2023 р.